

Впровадження цих кроків може допомогти забезпечити ефективний контроль та запобігти зловживанням повноваженнями під час воєнного стану тощо.

Література:

1. Методологія проведення громадської антикорупційної експертизи. *Українське юридичне товариство*. URL : <https://justice.org.ua/teoriya-i-praktika/ekspertni-visnovki/metodologiya-provedennya-gromadskoji-antikoruptsijnoji-ekspertizi>
2. Приходько А. А. Запобігання та протидія корупції : термінологія законодавства. *PRIKHODKO&PARTNERS*. URL : <https://prikhodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/zapobigannya-ta-protydiya-korupczijiterminologiya-zakonodavstva/>
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Податківці заявили про кримінальне правопорушення щодо посадових осіб за умисне ухилення від погашення податкового боргу. *Державна податкова служба України. Офіційний портал*. URL : <https://cv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-439334.html>
5. Податківці заявили про кримінальне правопорушення щодо посадових осіб за умисне ухилення від погашення податкового боргу. *Головне управління ДПС у Чернівецькій області. gov.ua*. URL : <https://cv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/439334.html>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-173>

ДОСВІД ПОЛЬЩІ ЩОДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Нестеренко Тетяна Василівна

аспірантка

Донецький державний університет

внутрішніх справ

м. Кропивницький, Україна

Формування кримінально-правової політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству зазнало позитивних змін у 2017 році, коли у низку національних законодавчих та інших нормативно-правових актів було внесено зміни та доповнення, метою яких було створення належного механізму запобігання та протидії домашньому насильству.

Одночасно із цим кількісний показник кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством залишається стабільно високим, що свідчить про потребу в удосконаленні норм кримінального законодавства, а також інших нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Одним із актуальних способів виконання такого завдання є аналіз зарубіжної практики щодо кримінально-правової протидії домашньому насильству, а також діянням, що із ним пов'язані та виявлення позитивних рис, які можуть бути запозичені для інтеграції у національну кримінально-правову політику. Однією із країн, законодавство якої потребує уваги є Польща.

Відтак, у Польщі суспільні відносини у сфері запобігання та протидії домашньому насильству регулюються декількома нормативно-правовими актами: 1) положеннями кримінального законодавства в частині кримінально-правової заборони домашнього насильства; 2) окремим законодавчим актом – Законом Республіки Польща від 29 липня 2005 року «Про запобігання домашньому насильству» (*Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*), яким встановлено завдання та принципи реагування відносин у сфері протидії домашньому насильству.

Так, у ст. 207 КК Польщі вказано, що кримінально караним є діяння, яке полягає у психічному чи фізичному жорстокому поводженні з близькою особою або іншою особою, яка перебуває у стані постійної чи тимчасової залежності від винного, або з неповнолітнім чи особою, яка є вразливою внаслідок свого психічного чи фізичного стану. Таке діяння карається позбавленням волі на строк від 3 місяців до 5 років. Діяння, яке полягає у психічному чи фізичному жорстокому поводженні із особою, яка є вразливою через свій вік, психічний чи фізичний стан карається позбавленням волі на строк від 6 місяців до 8 років. Кваліфікуючими ознаками передбачено поєднання таких діянь із застосуванням особливої жорстокості, яке карається позбавленням волі на строк від одного до десяти років. Особливо кваліфікуючою ознакою передбачено вчинення таких дій, якщо вони призвели до спроби потерпілої особи вчинити самогубство, за що встановлено покарання у виді позбавлення волі на строк від 2 до 15 років [1].

Якщо порівнювати межі кримінальної відповідальності та покарання за вчинення домашнього насильства, встановлені у КК Польщі та КК України, можна виявити низку позитивних та негативних рис. Так, до позитивних можна віднести те, що польській законодавець забезпечує більш комплексний підхід до кримінально-правової протидії домашньому насильству шляхом встановлення низки кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак, які відсутні у КК України. До негативних варто віднести, по-перше, те, що санкції ст. 207 КК Польщі є безальтернативними, а єдиний можливий вид покарання – позбавлення волі видається надто репресивним. По-друге, звертає на себе увагу достатньо необ'єктивно

значні строкові межі такого покарання, де нижня межа може бути 6 місяців, а верхня – 8 років. Така ситуація викликає сумніви щодо відсутності певного суддівського суб'єктивізму під час обрання розміру покарання особі, яка вчинила домашнє насильство.

Що стосується Закону Республіки Польща від 29 липня 2005 року «Про запобігання домашньому насильству» (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), необхідно відмітити, що законодавчий акт має на меті виконання завдань, пов'язаних із протидією домашньому насильству; визначення правил поведінки осіб, які зазнають домашнього насильства; визначення правил поведінки осіб, які вчиняють домашнє насильство. Положення Закону також застосовуються у випадках загрози домашнього насильства та у випадках підозри на домашнє насильство [2].

Фактично наведений законодавчий акт за змістом є аналогічним Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Проте необхідно відмітити, що, не дивлячись на загальноєвропейські тенденції щодо протидії домашньому насильству, таке поняття з'явилося у польському законодавстві лише у 2023 році, коли було прийнято Закон Польщі від 9 березня 2023 року про внесення змін до Закону про протидію насильству в сім'ї та деяких інших законів (Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw) [3], до цього моменту у польському законодавстві використовувався термін «насильство в сім'ї». Відповідно до цього законодавчого акту також було розширено перелік форм та видів домашнього насильства, а також уточнено перелік осіб, які можуть бути потерпілими від такого правопорушення.

Таким чином, можна відзначити, що Польща має окремі спільні риси із національним кримінальним законодавством. Гідним для запозичення та інтеграції у практику запобігання та протидії домашньому насильству в Україні можна вважати створення переліку кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак такого діяння.

Література:

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf>
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20051801493/U/D20051493Lj.pdf>
3. Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230000535/T/D20230535L.pdf>